

Zvone Černelič, ekološki kmet iz Dečnega sela pri Brežicah S tržnice nikoli slabe volje

Osnova kmetije kombinacija dohodkov in kolobar – Pridelak 15 ton zelenjave in 1800 kilogramov jagod

Zvone Černelič iz Dečnega sela pri Brežicah je na slovenski ekološki sceni znan kot predsednik Združenja za ekološko kmetovanje Posavja, Dolenjske in Bele krajine. V njegovi domači, brežiški občini kmetuje na ekološki način 17 kmetij, celotno regionalno združenje pa ima 143 članov, največ v Beli krajini, med njimi je večina rejcev drobnice.

Tisti, z druge strani stojnice, pa poznamo Zvoneta kot rednega ponudnika na ljubljanski ekološki tržnici, že vrsto let ga od aprila do oktobra lahko srečate ob sredah in sobotah. A le, če niste preveliki zaspanci, kajti ob 11. uri se Zvone po navadi že odpravi domov, brez pri-

stra, in s štirimi otroki: Rok študira fiziko, Doroteja geografijo, Primož je maturiral na srednji kmetijski šoli Grm pri Novem mestu, in je zato najverjetnejši naslednik, do tržnice pa ima veselje tudi desetletna osnovnošolka Eva. Zvonko pa je enako kot na družino ponosen na kmetijo, zato mi kljub pasji soperi obhod med pridelki v rastlinjakih in njivah ne uide.

Zelenjava in dojlje namesto krav molznic

»Naša kmetija nima porekla, z ženo sva te tri hektarje kupila dobesedno na vrat na nos pred dvajsetimi leti, ko sva se odločila zapustiti domačo kmetijo, kjer sem se ukvarjal z živinorejo. Kot kontrolor za

tih zemljišč pa pasemo 49 glav goved. Še do leta 2003 smo imeli v hlevu črno-bele krave za mleko. To leto smo se preusmerili v ekološko kmetovanje in prešli na krave dojlje, pasemo na sedmih lokacijah, najbolj oddaljena je dvanajst kilometrov. V najem jemljemo zemljo v hribih, kjer ostareli kmetje prenehajo s kmetovanjem, v čredi imamo mesno pasmo limuzin in še nekaj rjavih goved, ki jo prek pripusta postopno pretaplamo v limuzin. Za dva meseca najamemo limuzin bika, ker je pripust na paši najboljši. Od oktobra do marca se ukvarjamo bolj z govedo v hlevu, od marca do oktobra, ko so krave na paši, pa z zelenjavo. Krave pa krmimo

Malo nenavadno se zdi, kolikokrat Zvonko poudari, da je treba videti te »nefotogenične« kupe razpadajočega hlevskega gnoja pod zastirko, ki so temelj zdravih tal in ekološkega kmetovanja.

živali iz ekološke reje niso primerne za konvencionalno rejo.

Jagode celo po razdelilniku

»Subvencije seveda so delna potuha kmetom, a so hkrati pomemben vir dohodka na kmetiji, vse skupaj prejmemo okoli 500 evrov po glavi in ne vem, kako bo v primeru, če bi jih

z rastlinami niso primerni, delajo najmanj sedem ur dnevno, plačajo jih po štiri evre na uro. Najpomembnejši del dohodka iz rastlinjakov so mesečne jagode, sezona traja od aprila do oktobra. Marsikdo bi jih želel imeti, a je zanje zelo pomemben kolobar. V rekordno zgodnjem lanskem letu so jih pobrali že 20. aprila 200 kilogramov, lani so jih pridelali 1800 kilogramov. »Sezono raztegmem spomladi na štiri do šest tednov, ko pridelka že zmanjkuje, pa se s strankami tudi dogovorimo, da dobi vsaka le košarico, pojasni Zvone, in ugotavlja, da kupci razumejo tudi kmeta. Rekord pa je potokel na tržnici, ko je v enem dnevu podal 400 kilogramov zelenjave.

S pestro ponudbo več kot dvajset vrst zelenjave je kupce na tržnici lažje pritegniti. Na stojnici imajo praktično vse, od korenčka, bučk, deset sort paradiznika in prav toliko sort paprike, česen, čebulo por, fižol, bučke, šparglje, jajčevce, kumare, brokoli, cvetačo, dišavnice, koromač, kolerabo, peso, korenje, ribez, maline, češnje, lubenice, melone, piro, fižol in koruzo.

Neodvisni od trgovcev

»Trženje imamo urejeno, okoli 40 odstotkov pridelkov prodamo na ljubljanski ekološki tržnici in s tržnice še nikoli nisem šel slabe volje. V sezoni pridelamo 15 ton zelenjave, kar ni za konvencionalno pridelavo skorajda nič, a z višjo dodano vrednostjo v ekološki pridelavi se da preživeti,« preračunava Zvone, ki ni za pretirano navijanje cen, ker mora biti hrana ljudem dostopna. Opaža, da je takšnih, ki si je več ne morejo privoščiti, vse več tudi v Ljubljani, in kakšen kilogram zelenjave zato tudi podari. Tretjino prodajo doma od torčih in petkih, ko je že vse nabrano za tržnico, ostalo pa trgovcem.

»Lani je bil to Spar, ki pa se letos pri nas še ni oglasil, toda

pri cenah se na srečo ne pustimo izsiljevati, ker od trgovcev nismo odvisni. Pridelke bi lahko tudi predelali, to je še popolnoma neizkoriščena možnost. Precej kupijo stranke na vodenih ogledih kmetije, z enim avtobusom je mogoče že precej zaslužiti. Čeprav prihaja na trgu tudi do anomalij, včasih imajo previsoke cene tudi ekološki kmetje, na začetku julija pa sta bila na primer na ljubljanski tržnici konvencionalni slovenski paradiznik in paprika dražja od ekoloških, bi lahko bilo ekološko kmetovanje velika priložnost tako za Bizeljsko kot Prekmurje z visoko brezposelnostjo.«

Prek otrok z znanjem do staršev

Osnova vsega zelenjadarstva je voda, na srečo jo dobijo za namakanje v dveh bližnjih potokih Mrzlečica in Sromljica. Za varstvo pred boleznimi in pleveli je najboljši temelj dolgoleten kolobar sicer pa uporabljajo še rastlinske pripravke. Zvonko z gnojem iz kravjega roga škropi tudi travnike novembra in februarja, sosedje so sicer malo začudeni, kaj dela pozimi na travnikih s škropilnico, sam pa je z učinki zelo zadovoljen. Škropi seveda s popolnoma običajno škropilnico, le da je v njih ekološko škropivo. Kumare in buče rade napadajo uši, pomagajo si z neemovim oljem, in če je le mogoče, posadijo stare, tradicionalne ali ekološke sorte. Zelenje na primer so dobili od slovenskih izseljencev, ki so ga po 2. vojni odnesli v Nemčijo in ga zdaj prinesli nazaj v Slovenijo. Zvone pa ima veliko izzivov še predvsem v strokovnem delu, prenosu znanja.

In kje ga je sploh nabral? »Ko sem začel kmetovati ekološko, sem mislil, da vem vse, zdaj vem, da vem malo ali ničesar. Pred kratkim smo obiskali 350-hektarsko biodinamično kmetijo v Nemčiji, in samo korenčka imajo 20 hektarjev! Na ekskurziji na biodinamični kmetiji v Avstriji pa je bilo z nami prvič na avtobusu tudi 20 kmetijskih svetovalcev, kar je za Slovenijo že velik uspeh. V načrtu imam poskuse z minimalno obdelavo tal in z različnimi zastirkami. V Združenju ekoloških kmetov Posavja, Dolenjske in Bele krajine organiziramo ekološko tržnico v Brežicah in Novem mestu in predavanja po šolah. Prek otrok skušamo izobraževati starše, seveda pa skušam kdaj kaj razložiti tudi okoliškim konvencionalnim kmetom, jih premakniti v razmišljanju, proč od jamranja.«

Darja Zemljič

Jagode so najbolj zaželen sadež s kmetije Černelič.

Kravji gnoj zori pripravljen v lesenem čeburu, da ga bodo pozneje v skladi z biodinamično metodo dali še v kravje rogove. V njih mora nekaj tednov odležati v tleh, da bo med silnicami kozmosa in zemlje vsrkal energijo in zares učinkoval na poljih in travnikih.

Semenski zimski česen bodo kmalu pobrali in ga pripravili za setev jeseni.

Krave limuzin so pomemben del krogotoka kmetije, naravnih pripust na najučinkovitejši.

delkov, ker do takrat že vse prodajo. »Prvi kupci me čakajo že ob 7. uri zjutraj kar pri avtomobilu, pridejo pa tudi iz Trbovelj in širše okolice Ljubljane, do Vrhnike,« pravi Zvone v senci pod domačo lipo, kjer živi z ženo Gabrijelo, ki je sicer zaposlena kot višja medicinska se-

mleko sem delal v zadrugi v Brežicah, bila sva brez denarja in na srečo sva dobila poroke za posojilo za nakup zemlje. Takrat je stal kvadratni meter eno marko, sedaj je en evro. Na enem hektarju pridelujemo zelenjavo, od tega je 60 arov rastlinjakov, na 35 hektarjih naje-

izključno s travo, krme pridelamo dovolj doma, žita so v njihovi prehrani popolnoma nepotrebna,« razloži Zvone, kako imajo zasnovano delo v dohodkovno najpomembnejši dejavnosti na kmetiji. Od doma gredo telički za nadaljnjo rejo, a ne k v vsakemu rejcu, saj

ukinili,« razmišlja Zvone. Na drugi strani omogočajo večje vlaganje v delovno zelo intenziven zelenjadarski del kmetije. Zaradi veliko ročnega dela imajo od aprila do oktobra na poljih tri najete sezonske delavce. Razen ob dnevih, ki po biodinamičnem koledarju za delo

Ste bili tudi vi tam?

Če ste bili, imate možnost, da dobite praktično nagrado.

In kako do nagrade? Biti morate na eni od prireditvev, kjerkoli in kadarkoli. Mi bomo posneli fotografijo, obkrožili enega od obrazov, in če se boste prepoznali, bo nagrada vaša. Povedati boste morali, kje in kdaj je bilo to in kakšna prireditvev je tam bila. Vse to nam boste sporočili do petka (tednik Kmečki glas izide vsako sredo) po telefonu (01) 473 53 63.

Fotografijo, objavljeno v prejšnji številki tednika Kmečki glas, smo posneli na mednarodni konferenci biodinamikov 18. junija 2012 v Naklem. Na fotografiji je bil obkrožen obraz, prepoznal pa se ni nihče.

Objavljamo novo fotografijo. Če se na njej prepoznate, nas pokličite. Prejeli boste praktično nagrado.

Prepoznajte domačijo

Vsak teden na straneh Kmečkega glasa objavimo fotografijo ene od slovenskih domačij. Tisti, ki jo bo prvi prepoznal – naj bo to lastnik ali kdorkoli drug – in bo tudi naročnik Kmečkega glasa, bo po pošti prejel praktično nagrado.

Natančen naslov in hišno številko domačije pa je treba po telefonu javiti v uredništvo Kmečkega glasa na št. (01) 473 53 63, najpozneje do petka po objavi fotografije, in sicer do 12. ure.

Torej potrebujete dobro oko in Kmečki glas, pa je praktična nagrada lahko vaša!

Domačija, katere fotografijo smo objavili v prejšnji številki tednika Kmečki glas, je domačija Lukek, Vesela Gora 11, 8232 Šentrupert. Domačijo je prva prepoznala Antonija Lukek, Vesela Gora 22, 8232 Šentrupert.

Objavljamo novo fotografijo. Naročnik, ki bo tokrat prvi poklical in povedal pravi naslov, bo prejel praktično nagrado. Pazljivo opazujte in pohitite. Izplača se!